

Sundhedspolitik for mænd

- i kommuner, regioner og staten

FORUM FOR
MÆNDS
SUNDHED

SUNDHEDSPOLITIK FOR MÆND - i kommuner, regioner og staten

Hermed fremlægger vi Forum for Mænds Sundheds forslag til, hvordan der politisk kan bakkes op om de mange aktiviteter, der er for mænds sundhed rundt om i landet. Den opbakning skal ske ved, at der i både kommuner, regioner og staten udarbejdes politikker, der indeholder følgende:

- Kommunerne skal have systematiske og strategiske planer for forebyggelse og rehabilitering for mænd og for bedre kommunikation med især de kortuddannede mænd.
- Regionerne skal have systematiske og strategiske planer for nedbringelse af mænds overdødelighed af især kræft, hjerte-kar-sygdomme og diabetes, for bedre opsporing og behandling af mænds psykiske lidelser og for bedre kommunikation med den mandlige patient.
- Staten - regering og folketing – skal i alle sundhedspolitiske tiltag indarbejde et kønsperspektiv, der tager højde for mænds større forekomst af næsten alle sygdomme og endnu større dødelighed af de samme sygdomme. Det skal bl.a. være indeholdt i alle 'pakker' for kræft, hjerte-kar-sygdomme, psykiske lidelser, diabetes m.fl. Desuden skal staten på alle grunduddannelser på sundhedsområdet indføre undervisning om mænds sundhed og sygdomme og om kommunikationen med den mandlige patient.

Sådan ligger landet

Mænds kortere levetid end kvinder skyldes en større forekomst af de fleste sygdomme. Men i endnu højere grad en større aldersstandardiseret dødelighed af alle sygdomme – fx 98 pct. større dødelighed af diabetes og 30 pct. større af kræft. Så én ting er mænds dårlige livsstil og følgende livsstilssygdomme. Men at det går mænd så meget dårligere, når de har fået sygdommene, det handler i høj grad om forholdet mellem mændene og sundhedsvæsenet.

Køn og sociale forhold spiller ind på sundhed og sygdomme. Således er der kun meget lille forskel i levetid mellem veluddannede og højtlønnede kvinder og mænd - ca. 2 år - mens der er kæmpe store forskelle når det gælder mænd og kvinder med korte eller ingen uddannelser og lav indkomst - op til 8 år. Og forskellen mellem de bedst stille kvinder og de lavestlønnede mænd er op til 18 år.

Mænd går 25 pct. mindre til den praktiserende læge og dialogen er ikke altid effektiv hos lægen. Det betyder, at mænds sygdomme opdages for sent og behandles for sent. Desværre er mænd – og især kortuddannede mænd – ikke så gode til selv at passe pleje og behandling af deres sygdomme. De deltager langt mindre i rehabiliteringstilbud og støtte til mennesker med kroniske lidelser. Sundhedsvæsenets tilbud til mænd må derfor forbedres.

Der er grøde nede fra

Der er sket og sker rigtig meget og rigtig meget godt for mænds sundhed på græsrodsplan de seneste år. I kommuner, i frivillige organisationer, i medierne, i litteratur, i efteruddannelser og til dels i forskningen. I flæng kan nævnes Mænds Mødesteder, Naturkræfter, Fars Køkkenskole, Sammen Står Vi Stærkt, Fars Legestue, Vildmænd, www.tjekdigselvmand.dk, Flere Mænd i Sadlen, Kom VidereMand, Sundhed i Gear, Far for Livet, Alene om Mental Sundhed, Men's Health Week, Mænd i Kræftrehabilitering, Rådgivning til rådgivning om flere mænd på linjen, Lægen flytter ind, Rigtige Mænd, Rigshospitalets Fædreforskningsprogram og der kunne nævnes mange, mange flere ting.

Der gennemføres rigtig mange kurser for sygeplejersker, læger, psykologer, apoteksansatte, tillidsmænd, kommunale sundhedsarbejdere m.fl. Der holdes oplæg om mænds sundhed over alt i private og offentlige sammenhænge.

Der laves undersøgelser om mænds sundhed rigtig mange steder og i mange sammenhænge fx 'Manden og lægen', 'Sundmandkommuner.dk', 'Mænd og fællesskaber', 'Mænds sundhed og sygdomme', 'Mænd og helbredstjek', 'Mænd og psykiske problemer', 'Mænd, fællesskaber og trivsel', 'Fædres sundhed', 'Fædre og sundhedsvæsenet', 'Mænd og fødselsdepressioner', 'Fædre og sundhedsplejersken – og sundhedsplejersken og fædrene' mv.

Derfor sundhedspolitikker for mænd

Det er en rigtig mangfoldig og blomstrende aktivitet, vi ser 'nedefra'. MEN alt for mange af dem er midlertidige og sporadiske, fordi der ikke er nogen særlig opbakning på politisk plan – hverken fra regering og folketing eller fra kommuner eller regioner. Det gør de mange aktiviteter skrøbelige, og effekten er begrænset, hvis de ikke er led i en systematisk plan for at nedbringe mænds overdødelighed og større forekomst af de fleste sygdomme.

Derfor må der skabes politisk opbakning til de mange initiativer til støtte for mænds sundhed, ved at der udtrykkes støtte, ved at de virkningsfulde tiltag gøres permanente og ikke mindst ved at kommuner, regioner og stat laver sammenhængende og systematiske strategier for bedre sundhed for mænd, som inkluderer og giver retning til de mange initiativer. Dvs laver sundhedspolitikker for mænd.

Forum for Mænds Sundhed viser vejen

Med denne lille folder vil Forum for Mænds Sundhed gerne vise, hvordan man i en kommune, i en region og på statsligt niveau kan lave sundhedspolitikker for mænd. De, der ønsker at tage hånd om problematikkerne, bør stille sig selv følgende spørgsmål:

- Hvordan er mænds situation her? En beskrivelse af mænds sundhedstilstand i kommunen, regionen, landet. Her kan de netop udarbejdede sundhedsprofiler til dels bruges.
- Opstilling af mål: hvad vil man overordnet gøre for at ændre det til det bedre? Fx en mindskeelse af gabet mellem mænds og kvindes levetid eller en specifik hævelse af de kortuddannede mænds levetid.
- Mænds livsstil og andre risikofaktorer - hvad vil man gøre for at ændre dem til det bedre?
- Mænds overdødelighed af kræft, hjertekarsygdomme, diabetes, lungesygdomme etc - hvad vil man gøre for at ændre den til det bedre?
- Psykisk helbred, mænds selvmord – hvad vil man gøre for at sørge for bedre opsporing og støtte til mænd med psykiske problemer og nedbringe de alt for mange selvmord?
- Ulykker – hvad vil man gøre for at nedbringe mænds overdødelighed heraf?
- Mænd og sundhedsvæsenet og sundhedsvæsenet og manden – hvad vil man gøre for at ændre det forhold til det bedre?
- Monitorering – hvordan vil man holde øje med, om der sker fremgang, og om det, man gør, virker?
- Hvordan kan man integrere og inkludere de mange initiativer på græsrodsplan i sundhedspolitikken?

Forum for Mænds Sundhed foreslår, at hver kommune i Danmark udarbejder en sundhedspolitik for mænd. Kommunerne har særlige opgaver på områderne forebyggelse, rehabilitering/genoptræning, hjemmesygepleje/ældrepleje, forebyggende sundhedsydelse til børn og unge, misbrugsbehandling mv. samt sundhedsinformation.

En kommunal sundhedspolitik bør indeholde:

- En beskrivelse af mænds sundhedstilstand og levetid i kommunen – herunder i hvilke lokalområder, der er særlige sundhedsproblemer for mænd, samt særligt de kortuddannede mænds tilstand i hele kommunen.
- Herudfra opstilles der mål for udviklingen i mænds levetid i de næste 5, 10, 15 og 20 år. Og specifikke mål for udviklingen i de kortuddannede mænds levetid og sundhedstilstand.
- På den baggrund opstilles konkrete planer med hensyn til:
 - Hvad man konkret vil gøre for at mindske gabet mellem mænds og kvindes levetid i kommunen
 - Hvad man konkret vil gøre specifikt for at hæve kortuddannede mænds levetid
 - Hvad man konkret vil gøre i forhold til særlige lokalområder, hvor mænds levetid er ekstra lav
- Disse planer konkretiseres med hensyn til:
 - Bedring i mænds livsstil og reduktion af risikofaktorer. Herunder særlige forebyggelsestiltag for mænd og grupper af mænd, fx i samarbejde med virksomheder
 - Nedbringelse af mænds overdødelighed af kræft, hjertekarsygdomme, diabetes, lungesygdomme etc. Herunder tiltag med tidlig opsporing af sygdomme hos mænd, helbredstjek for særligt udsatte mænd og særlige rehabiliteringstilbud til mænd
- Mænds psykiske helbred og mænds selvmord inddrages på lige fod og politikken må indeholde planer for:
 - Særlige mentale forebyggelsestilbud for mænd - med særligt fokus på ensomme ældre mænd. Herunder særlige tilbud til mænd som fx Mænds Mødesteder.
 - Tidlig opsporing og støtte til mænd med psykiske problemer bl.a. screening og behandling af mænd med fødselsdepressioner
- Planer for nedbringelse af ulykker og især unge mænds overdødelighed heraf
- Mænd og sundhedstilbuddene og sundhedstilbuddene og manden – hvad vil man gøre for at ændre det forhold til det bedre? Herunder måder at kommunikere på og uddannelse af sundhedspersonale
- Monitorering – konkrete planer for hvordan vil man holde øje med, om der sker fremgang, og om det, man gør, virker
- Hvordan man vil integrere og inkludere de mange initiativer på græsrodsplan i sundhedspolitikken. Herunder hvordan man kan søge inspiration i tilbud fra kommuner der har samme problematikker ifht f.eks. ensomme mænd, ældre mænd, rehabiliteringstilbud til mænd

Sundhedspolitik for mænd i REGIONEN

Forum for Mænds Sundhed foreslår, at hver region i Danmark udarbejder en sundhedspolitik for mænd. Under regionerne er praktiserende læger og somatiske og psykiatriske hospitaler centrale.

En regional sundhedspolitik bør indeholde:

- Konkrete planer med hensyn til nedbringelse af mænds overdødelighed af kræft, hjertekarsygdomme, diabetes, lungesygdomme etc. Herunder tiltag med:
 - Planer for tidlig opsporing af sygdomme hos mænd bl.a. via helbredstjek for særligt udsatte mænd, fx ved lægers indkaldelse til helbredstjek af mænd, der sjældent kommer til læge
 - Planer for tidlig diagnosticering af mænds sygdomme bl.a. ved uddannelses af sundhedspersonale til bedre kommunikation med manden
 - Planer for bedre omsorg for den mandlige patient ved at tage udgangspunkt i hans særlige behov
 - Planer for systematisk at støtte op om mandens rigtige brug af medicin efter udskrivelse fra hospital
 - Planer for systematisk viderehenvielse af mænd til rehabilitering og tilbud for mennesker med kroniske sygdomme
- Mænds psykiske helbred og mænds selvmord inddrages på lige fod og politikken må indeholde planer for:
 - Tidlig opsporing og støtte til mænd med psykiske problemer bl.a. via screening
 - Sikring af at flere mænd med psykiske problemer får psykologhjælp
- Planer for at forbedre forholdet mellem manden og sundhedsvæsenet og sundhedsvæsenet og manden indbefattende:
 - Sproglig og visuel kommunikation, der passer bedre til mænd
 - Uddannelse af læger, sygeplejersker og andet sundhedspersonale til bedre kommunikation med, og forståelse af, den mandlige patient
- Monitorering: Konkrete planer for hvordan vil man holde øje med, om der sker fremgang, og om det, man gør, virker

Folketing og sundhedsministerium må vedtage en overordnet sundhedspolitik for mænd, der lægger linjerne for, hvordan mænds overdødelighed kan mindskes. Her i må der være konkrete mål for, hvornår overdødeligheden nedbringes især for de 25 procent mænd med kort uddannelse og lav indkomst, som halter ti år efter de bedst stillede mænds. Denne politik må igen udmøntes i grundlagene for de forskellige forebyggelses- og sygdomspakker, herunder ikke mindst kræft-, hjerte-, diabetes-, psykiatripakker mv. Samtidig må Folketing og Regering halvårligt have en redegørelse for, hvad der sker og om målene opnås.

I den statslige sundhedspolitik står Sundhedsstyrelsen centralt. Derfor må Sundhedsstyrelsen:

- Etablere en enhed, der analyserer alle (relevante) indsatsområder med henblik på at tilrette relevante sundhedsplaner, -pakker, -anbefalinger, -retningslinjer mv., så de også passer til mænd.
- Sørge for at fremtidige sundhedsplaner, -pakker, -anbefalinger, -retningslinjer mv tager højde for mænds særlige sundhedsbehov og -problemer - først og fremmest mænds overdødelighed af de fleste sygdomme – og indskriver tiltag, der kan mindske overdødeligheden.
- Tager initiativ til, at der gennemføres forskning og udvikling af sundhedsindsatser rettet til mænd - især de kortuddannede mænd – med henblik på at finde ud af, hvad der virker i forhold til at øge mænds viden om symptomer, reaktioner på symptomer, brug af sundhedsvæsenet, kommunikation med sundhedspersonale, medvirken i rehabilitering mv.

På statsligt plan må uddannelsen af læger og sygeplejersker og andre sundhedsprofessionelle indeholde viden om og oplæring i, at der findes kønsforskelle sundhed og sygdomme og at der kan være forskelle i behov hos og kommunikation med kønnene, og at mændenes behov hidtil er blevet overset. Disse emner skal indgå obligatorisk i grunduddannelser og i efter- og videreuddannelser.

Forum for Mænds Sundhed

Forum for Mænds Sundhed er et partnerskab, hvor alle med interesse for at gøre en forskel for mænds sundhed kan deltage. I dag består Forum af 50 partnere.

Hvad vi ved:

Uligheden i sundhed er enorm, når økonomi/uddannelse, geografi og samliv krydses med køn:

- Mænd i Danmark lever 4-5 år kortere end kvinder, har stor overdødelighed og rammes oftest af de fleste sygdomme.
- De 25 pct. dårligst stillede mænd lever 10 år kortere end de 25 pct. bedst stillede mænd – og forskellen øges.
- De lever 13 år kortere end de bedst stillede kvinder.
- 45 pct. af de ufaglærte mænd er enlige, og enlige mænd lever omkring 7 år kortere end mænd parforhold.
- Mange ufaglærte og enlige mænd bor i områder, hvor der er kommuner med over 20 pct. flere mænd end kvinder.
- Mænds sygdomme - fysiske såvel som psykiske - og for tidlige død rammer deres familier hårdt.
- Men det er også et samfundsmæssigt problem: Omkring 6.000 mænd i Danmark dør årligt før de fylder 65 år – næsten dobbelt så mange som kvinder. De mangler også på arbejdsmarkedet.
- Mænds psykiske lidelser er under-diagnosticerede og under-behandlede

Hvad vi vil gøre:

Men det behøver ikke være sådan. Forum for Mænds Sundhed er et partnerskab, der vil:

- Sætte bedre sundhed og et længere liv for mænd på dagsordenen.
- Arbejde for sundhedstilbud, der passer bedre til mænd.
- I tæt samarbejde med virksomheder, fag- og interesseorganisationer udvikle sundhedstilbud på arbejdspladsen, især til ufaglærte mænd.
- Skabe tilbud til mænd, der er uden for arbejdsmarkedet.
- Skabe uddannelse og kompetencer i sundhedspersonalet til at møde mænd
- Etablere og bruge handlekraftige netværk, der kan gøre en forskel for mænds sundhed.
- Skabe målrettede tilbud til mænd i forhold til ændring af livsstil, risikoadfærd og brug af sundhedsvæsenet – specielt til ufaglærte, lavtlønnede, arbejdsløse og enlige mænd.
- Give specifikke tilbud til mandlige patienter, hvis særlige behov ofte ikke er tilgodesete.
- Samarbejde med politikere om at finde politiske tiltag, der kan gavne mænds sundhed.